

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Kõnnu (Torma) radarijaam Torma vallas Jõgeva maakonnas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	10
4. Täiendav info.....	42

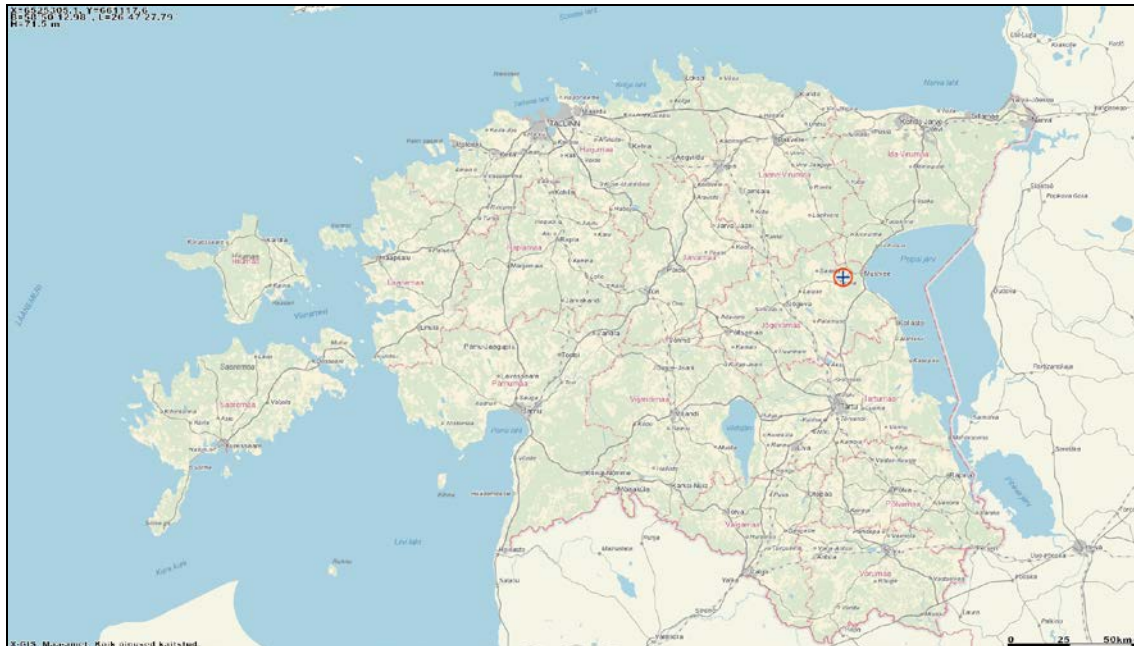
Koostajad:
Ain Tähiste
Mart Mõniste

**Kärdla
2017**

1. Kohustuslikud andmed

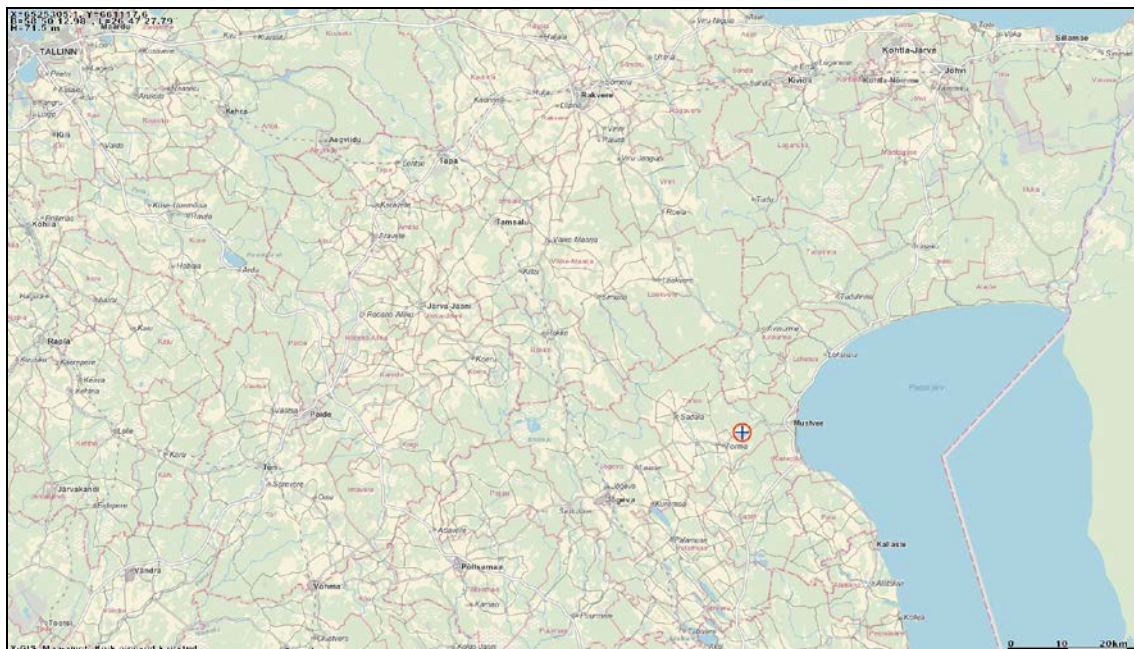
1.1	Algne nimetus	44. (47., 53.) üksik õhukaitse raadiolokatsioonirood (s/o 03363, kutsung „Moduljatsija“). Väeosa loodi 1963. aastal.
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	Kõnnu (Torma) radarijaam
1.3	Aadress	Jõgeva maakond, Torma vald, Kõnnu küla. Lähiaadress: Parmu (6,9 ha), tunnus: 81001:001:0232 Lammutatud linnak: Lähiaadress: Västriku (12,3 ha), tunnus: 81003:003:0165
1.4	Koordinaadid	58°50'12.85", 26°47'29.57"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	Väeosa loodi 1963. aastal. Nõukogude väeosa lahkus 1992. aasta oktoobris, kaitseliit valvas objekti 1995. aasta lõpuni.
1.6	Praegune funktsioon	kasutuseta
1.7	Seisukorra hinnang	Radarijaama mäed ja angaarid säilinud, läheduses olnud linnak lammutatud. Osa territooriumist on olnud 1990. aastatel üles haritud, nüüd jälle söödis.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Tormast 3,3 km kirde pool, Mustveest 8,5 km lääne pool, Avinurmest 17 km edela pool
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (14)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (63)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	2312. (40., 45.) õhukaitse raadiotehniline pataljon (s/o 52358)
1.13	Lisateave	Radarijaamas oli kaks massivset metalltorni, mis kaitseliidu rahamurede leevendamiseks 1994. aastal vanarauaks müüdi.
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 30. märts 2017
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

2. Asukoha skeemid

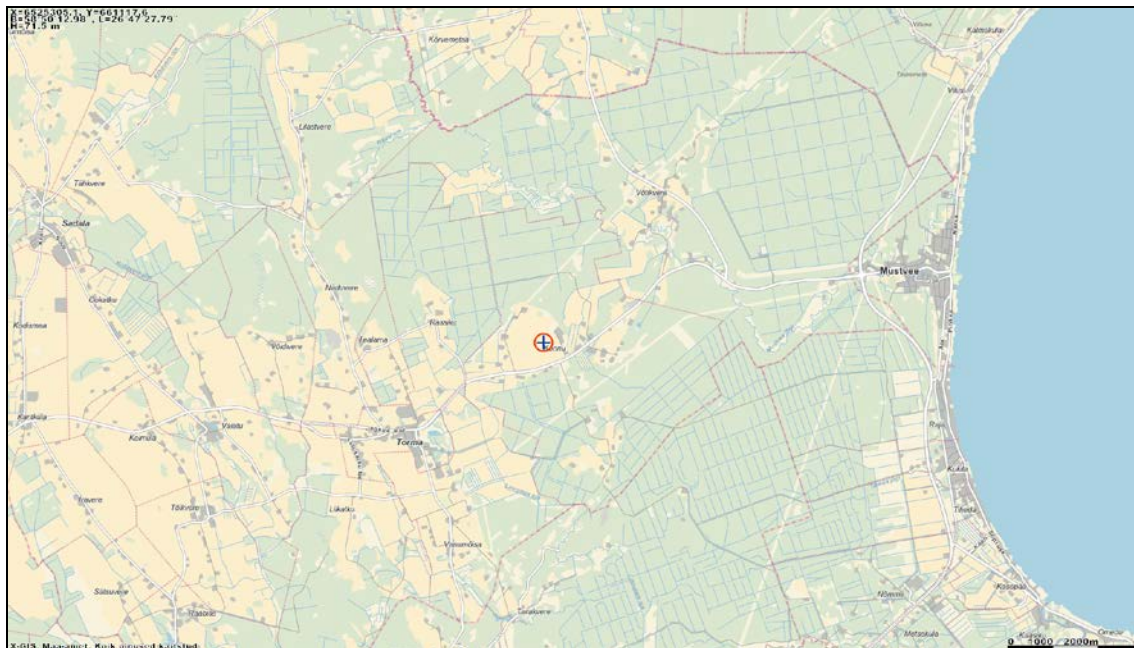
Skeem 1. Kõnnu(Torma) radarijaam Torma vallas Jõgevamaal.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 2. Kõnnu(Torma) radarijaam Torma vallas Jõgevamaal.

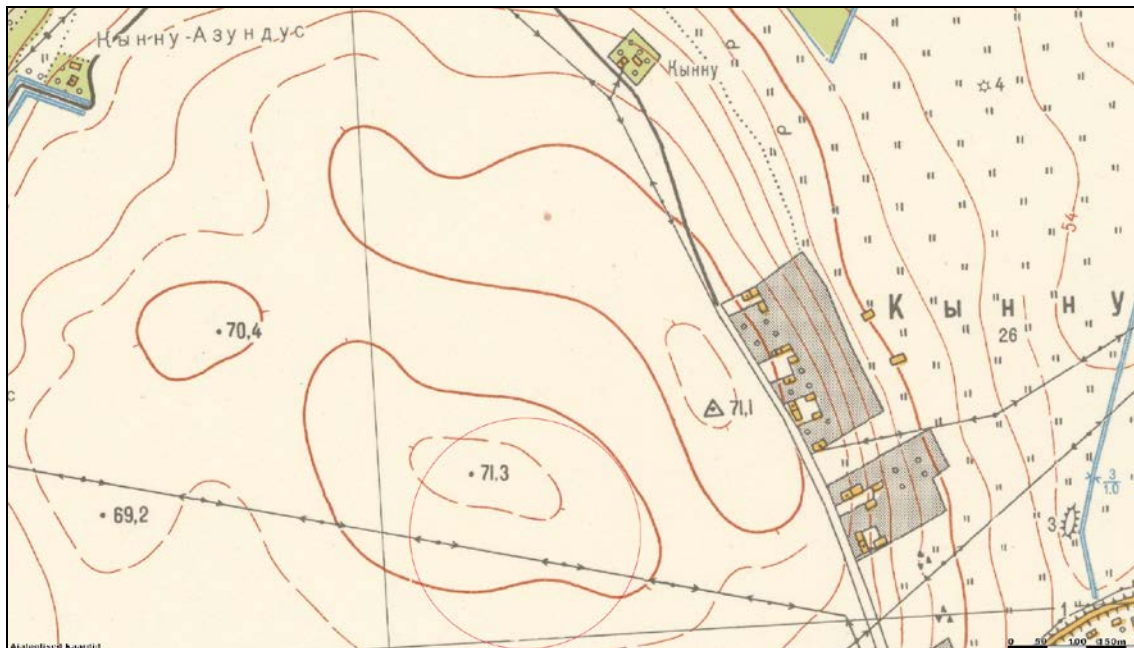
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

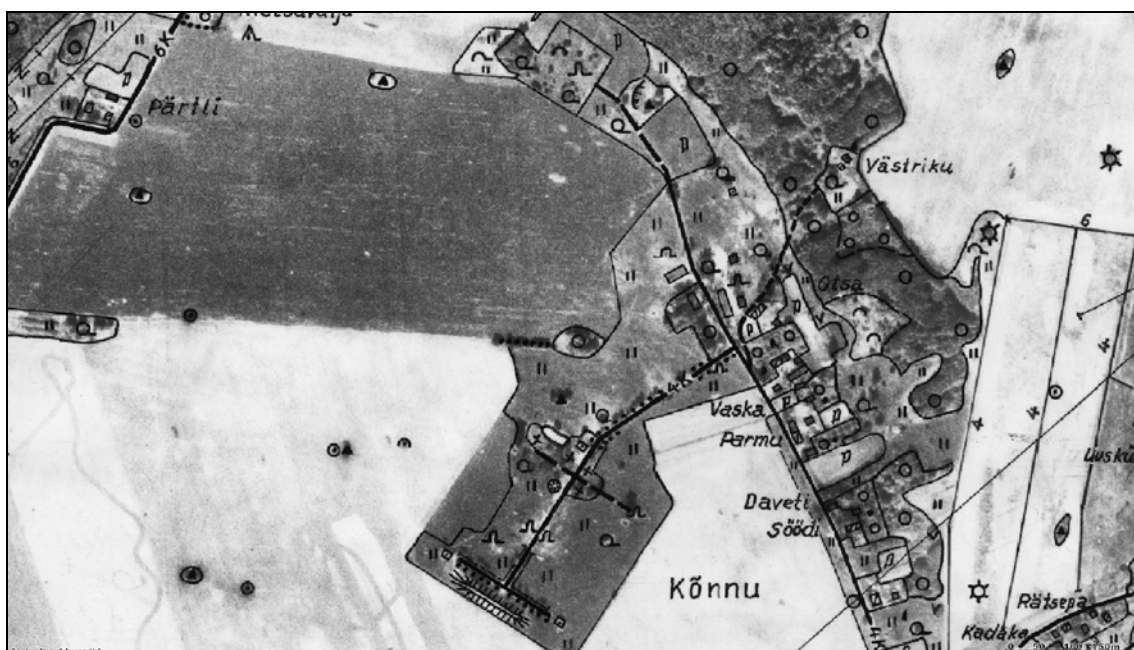
Skeem 3. Kõnnu(Torma) radarijaam Torma vallas Kõnnu külas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 4. Kõnnu(Torma) radarijaam Torma vallas Kõnnu külas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 5. Kõnnu(Torma) radarijaama asukoht 1971. aasta topokaardil
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 6. Kõnnu(Torma) radarijaam 1993. aasta kaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 7. Kõnnu(Torma) radarijaam 2002. aasta aerofotol.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 8. Kõnnu(Torma) radarijaam 2007. aasta aerofotol.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

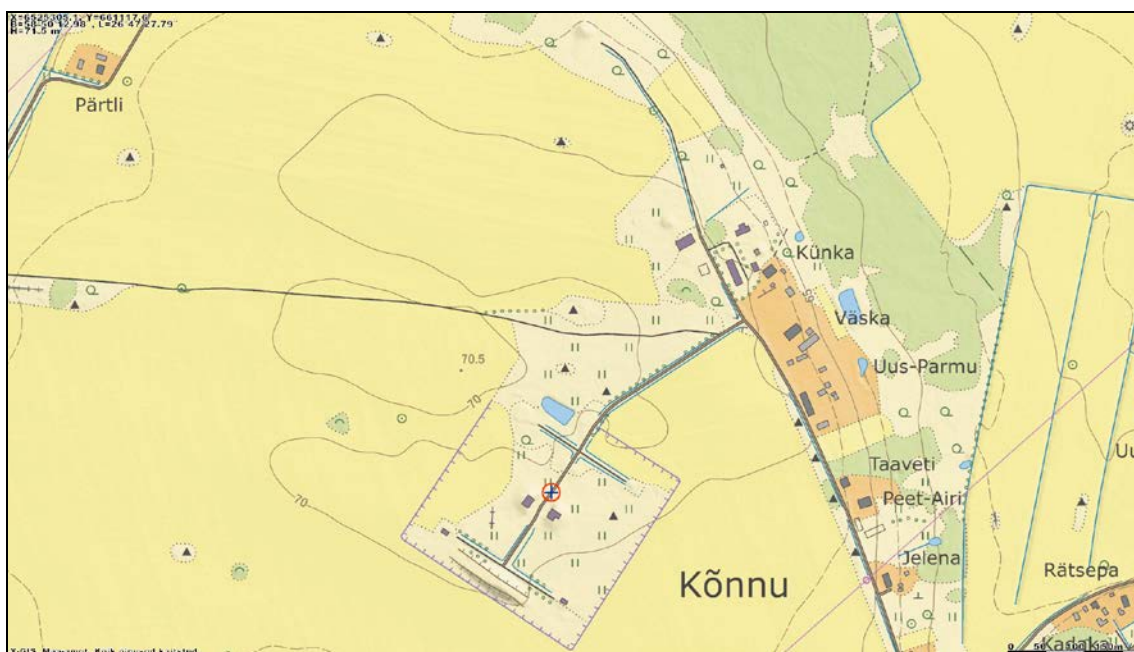
Skeem 9. Kõnnu(Torma) radarijaam 2007. aasta aerofotol.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

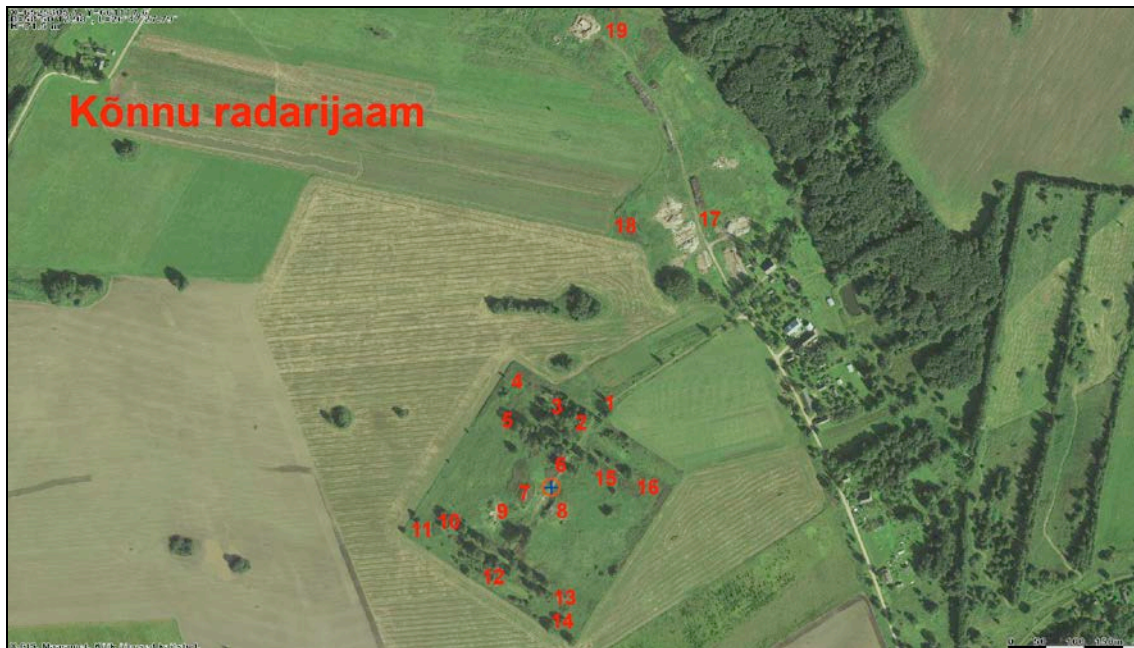
Skeem 10. Kõnnu(Torma) radarijaam 2010. aasta aerofotol.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

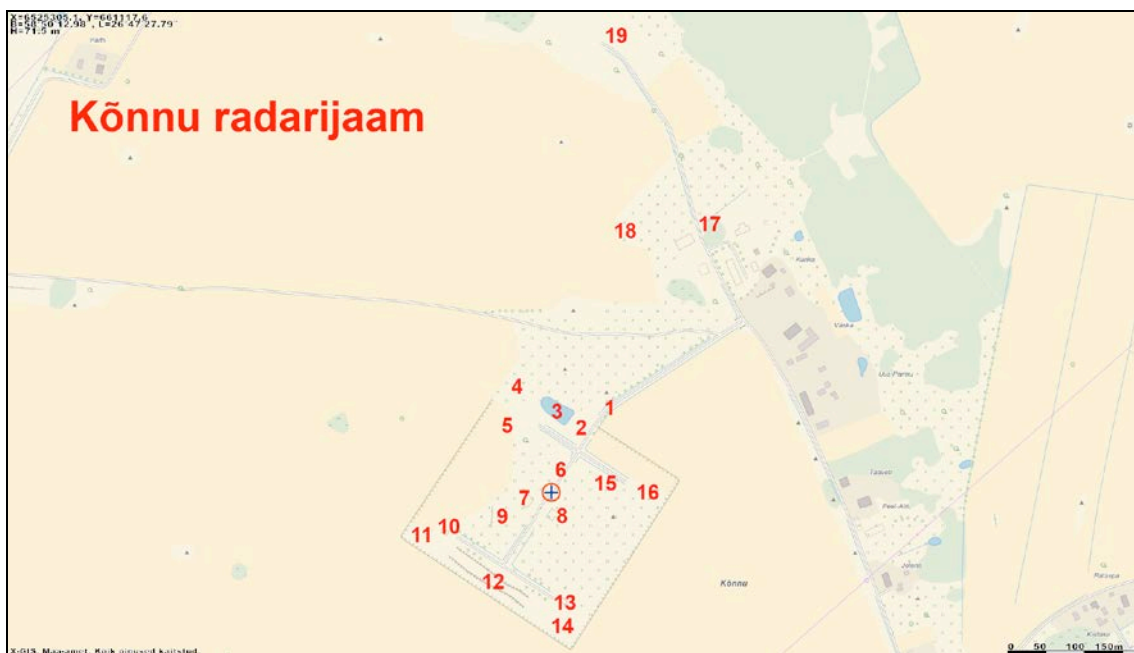
Skeem 11. Kõnnu(Torma) radarijaam.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 12. Kõnnu(Torma) radarijaam.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 13. Kõnnu(Torma) radarijaama objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 14. Kõnnu(Torma) radarijaama objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

1 – värava koht	11 - dott
2 – paraadsein ja plats	12 – suur radarimägi
3 - tiik	13 – angaar estakaadiga
4 - dott	14 - dott
5 - estakaad	15 - estakaad
6 – rusud (toodud mujalt?)	16 - dott
7 - komandokeskus	17 – lammutatud linnak
8 – angaar	18 - dott
9 - tellisputka	19 – lammutatud angaar
10 – angaar estakaadiga	

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (225). Kõnnu (Torma) radarijaam. Värava koht [1]
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 2 (226). Kõnnu (Torma) radarijaam. Plats [2] sissesõidutee kõrval, taga paremal tiik [3].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 3 (229). Kõnnu (Torma) radarijaam. Paraadplats [2].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 4 (232). Kõnnu (Torma) radarijaam. Tiigi [3] juures on säilinud kahekordne okastraataed.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 5 (234). Kõnnu (Torma) radarijaam. Tiik [3].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 6 (237). Kõnnu (Torma) radarijaam. Tiik [3]. Radarijaamades tavaliselt tiike (tuletõrje veehoidlaid) ei ole. Aga pole ka andmeid, et sellel kohal oleks olnud mingi ehitus ja tegu lammutusjärgse süvendiga.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 7 (239). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [4].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 8 (257). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [4]. Radarijaama aia nurkades on sümmeetriliselt 4 dotti, kõik ühesuguse ehitusega. Eripäraks on laskeava juures seinas olevad süvendid (laskemoona, magasinid koht?).
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 9 (260). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [4]. Dbetoonivalu on suhteliselt korralik, aga seinavard on kohati väga viltused.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 10 (267). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [4].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 11 (250). Kõnnu (Torma) radarijaam. Vasakul tiik [3], paremal estakaad [5].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 12 (264). Kõnnu (Torma) radarijaam. Estakaad [5].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 13 (270). Kõnnu (Torma) radarijaam. Estakaad [5].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 14 (275). Kõnnu (Torma) radarijaam. Rusud [6], nende päritolu jääb arusaamatuks.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 15 (276). Kõnnu (Torma) radarijaam. Rusud [6].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 16 (277). Kõnnu (Torma) radarijaam. Rusud [6].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 17 (279). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [7].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 18 (280). Kõnnu (Torma) radarijaam. Vasakul angaar [8], taga suur radarimägi [12],
paremal angaar [7].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 19 (294). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [7].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 20 (297). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [7].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 21 (198). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [7]. Meeskonnavarjend.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 22 (299). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [7]. Meeskonnavarjend.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 23 (282). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 24 (284). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 25 (287). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 26 (293). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 27 (388). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

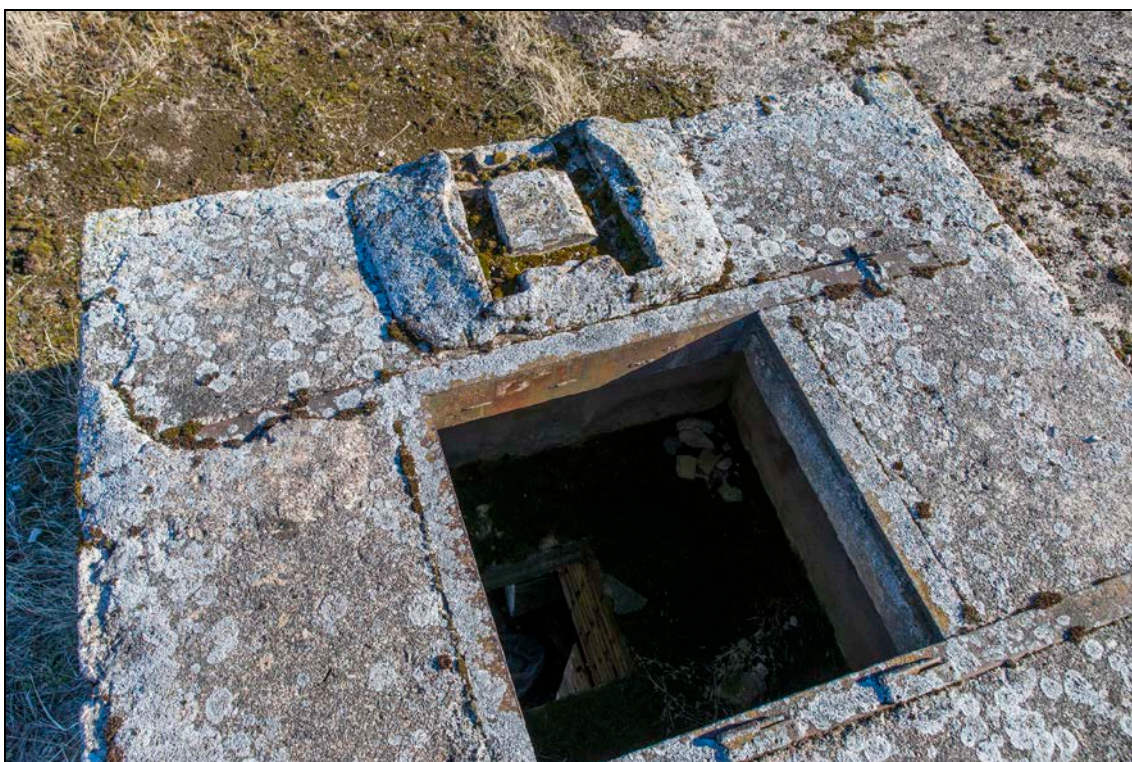

Foto 28 (393). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 29 (397). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [8], esiplaanil angaari [7] katus.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

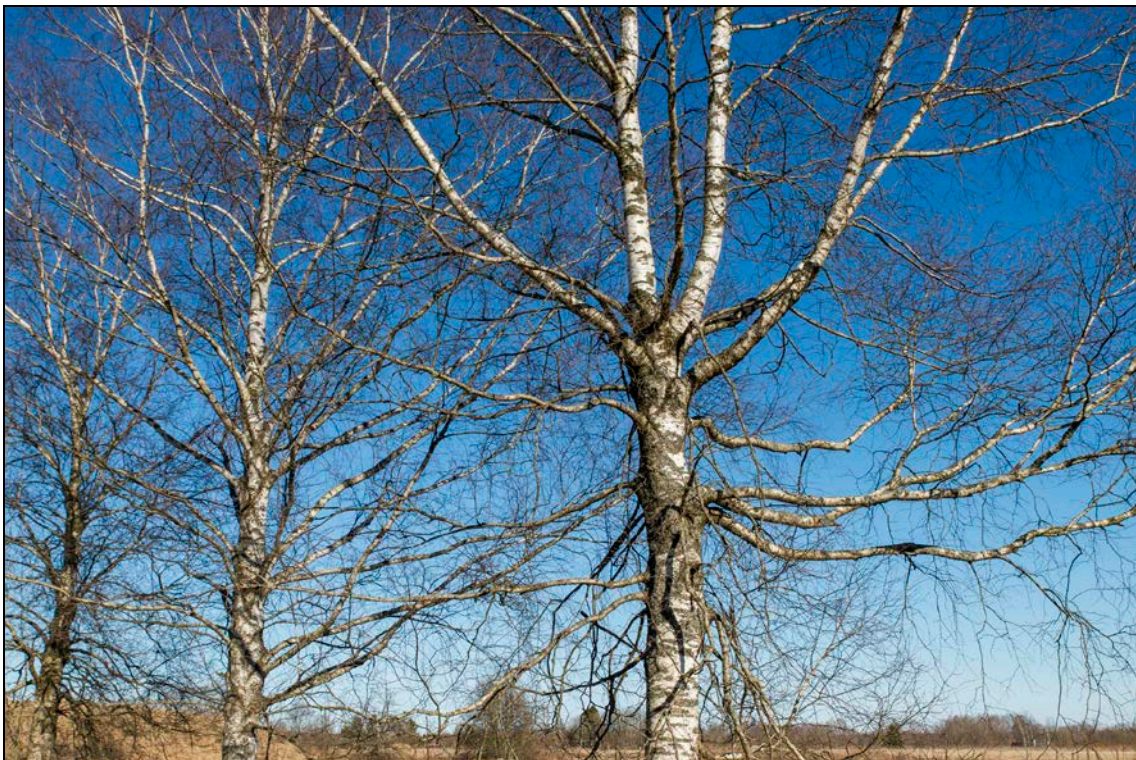

Foto 30 (379). Kõnnu (Torma) radarijaam. Radarijaama aegsed kased on omapärase kujuga (elektromagnetkiirgus?).
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 31 (380). Kõnnu (Torma) radarijaam. Tellisehitis [9].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 32 (382). Kõnnu (Torma) radarijaam. Tellisehitis [9], tagapool mingi lammutatud objekti
ase?, vaade angaari [7] laelt.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 33 (307). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [10] estakaadiga.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 34 (308). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [10] estakaadiga.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 35 (313). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [10] estakaadiga.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 36 (316). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [10] estakaadiga.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 37 (317). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar [10] estakaadiga.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 38 (324). Kõnnu (Torma) radarijaam. Piirdeaed, taga paremal dott [4].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 39 (332). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [11].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 40 (334). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [11].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 41 (335). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [11].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 42 (338). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [11].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 43 (306). Kõnnu (Torma) radarijaam. Suur radarimägi [12].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 44 (343). Kõnnu (Torma) radarijaam. Suur radarimägi [12], vaade doti [11] suunast.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 45 (344). Kõnnu (Torma) radarijaam. Suur radarimägi [12].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 46 (347). Kõnnu (Torma) radarijaam. Suur radarimägi [12], taga angaar [13].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 47 (353). Kõnnu (Torma) radarijaam. Suur radarimägi [12], vaade doti [14] suunast.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 48 (355). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar estakaadiga [13].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 49 (365). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar estakaadiga [13].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 50 (368). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar estakaadiga [13].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 51 (371). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar estakaadiga [13].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 52 (374). Kõnnu (Torma) radarijaam. Angaar estakaadiga [13].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 53 (384). Kõnnu (Torma) radarijaam. Vasakul angaar [13], paremal radarimägi [12], vaade angaari [8] laelt.

Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 54 (359). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [14].

Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 55 (364). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [14].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 56 (449). Kõnnu (Torma) radarijaam. Estakaad [15].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 57 (451). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [16].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

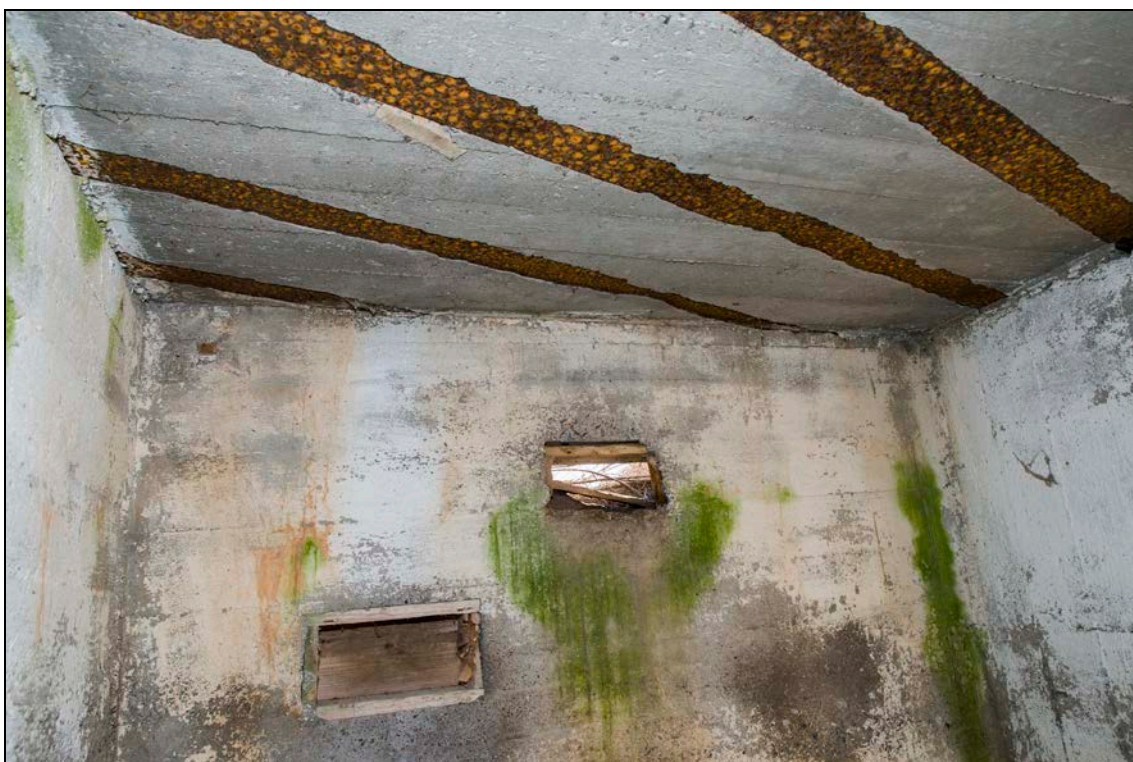

Foto 58 (458). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [16].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 59 (459). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dett [16] on radarijaama neljast dotist ainsana puidust uksega.

Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 60 (465). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dett [16].

Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 61 (485). Kõnnu (Torma) radarijaam. Linnakus [17] on lammutatud vähemalt viis objekti, säilinud on kaks tagaplaanil olevat hoonet.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 62 (489). Kõnnu (Torma) radarijaam. Dott [18] linnaku servas.
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

Foto 63 (494). Kõnnu (Torma) radarijaam. Lammutatud objekt [19].
Foto Mart Mõniste 30.03.2017.

4. Täiendav info

Jõgeva malev kuni tänaseni

<http://jogeva.kaitseliit.ee/et/kl>

[...] 1992. aasta kesksuvel võeti maleva valve alla Vene raadiotehnilise roodu radarijaam Kõnnus ja pommituslennuväe polügooni teenindusüksuse garnisoni linnak Puurmani vallas Utsalis. Viimased Vene sõjaväelased lahkusid neist 1992.a. oktoobri I poolel. Valves käisid kaitseliitlased graafiku alusel, maksti tunnitasu. Toimkonda oli ette nähtud 3 meest, relvastuseks algul püstol, pärastpoole lisandus automaat Kalašnikov. Harvad polnud aga juhud, kus valvesse tuli vaid 2 meest ja oli kordi, kus valvajaid polnudki rohkem kui üks. Põhjus ei peitunud mitte hoolimatuses, vaid selles, et põhitöölt ei saanud puududa. [...]

Kui 1992.a. malevapealik, raamatupidaja ja instruktorid palgale võeti, ei tähendanud see veel ka kantsleile ja majapidamiskulude katteks raha saamist. Lubati, et kui palgast raha üle jääb, võib seda sellisteks vajadusteks kulutada, aga selle lubadusega polnud midagi peale hakata. Raha oli lihtsalt vähe. Tuli otsida teid omavahendite teenimiseks.

Juba 1993.a. tekkisid raskused Kõnnu ja Utsali sõjaväelinnakute valvele palkade maksmisega. Maleval oli karm käsk objekte valvata, aga valvele palgaraha eraldamine reguleerimata, vähemalt kindlalt toimivana korraldamata jäetud. Valvet lõpetada ka ei lubatud. 1995.a. ei antud enam malevale raha valvega seotud majanduskulude – elekter, telefon, autokütus jne. eest tasumiseks. Rahamure leevendamiseks lubati, vist 1994.a., maha müüa Kõnnust kaks radarite metalltorni. Esialgu see valve palgamure leevendas, aga 1.jaan-st 1996 lubati lõpuks Kõnnus valve maha võtta. Utsali valvamist jätkati muul teel leitud võimalustega.

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendil.

Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007